

**SIN
PERIODISTAS
NO HAY
PERIODISMO.
SIN PERIODISMO
NO HAY
DEMOCRACIA.**

REPORTRAR UTAN GRÄNSER

**VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE**

2022

FRÅN ORDFÖRANDE

Jag är av den åsikten att alla intellektuella, som journalister, tecknare, författare och konstnärer måste bli aktivister till försvar av yttrandefriheten. För alla människors skull.”

Orden är Ahmed Kabir Kishores. Han är tecknare från Bangladesh, som sedan ett år tillbaka bor i Gällivare i Sverige.

I maj 2020 stormades hans hem i Dhaka av fler än 20 tungt beväpnade män. Han försattes med handklovar och hörde hur männen ropade på gatan: håll er på avstånd, vi har gripit en terrorist. I tre dagar hölls han gripen i tystnad innan tortyren började. Han förhördes under brutala former om sina kontakter med journalister.

Männen som grep honom var en del av Bangladesh anti-terrorpolis. Han anklagades för att ha brutit mot landets nya digitala säkerhetslag.

Han tillbringade ett år i fängelse innan han släpptes mot borgen, lyckades ta sig till Nepal och därefter till Sverige. Bland annat tack vare Reportrar utan gränser (RSF). Han har än i dag svårt att gå och har nedsatt hörsel på ett öra efter tortyren.

Ahmed Kabir Kishore tecknade för flera medier i Bangladesh, publicerade böcker och lade även ut teckningar på sociala medier. Han hade protesterat mot flera andra tecknare som gripits och fängslats i landet.

Det som fick myndigheternas bågare att rinna över var Ahmed Kabir Kishores tecknade följetång *Life in the time of corona* – tillsynes harmlösa teckningar och karikatyrer om livet för Bangladesh fattiga under pandemin. Hans skarpa penna riktades även mot landets korrupta makthavare som inte drabbades lika hårt av de restriktioner och anti-terrorlagar som regeringen infört.

På tio år har Bangladesh rasat 33 placeringar i RSF:s pressfrihetsindex. År 2022 rankades landet på plats 162 av 180, framför allt på grund av det våld och de övergrepp som landets journalister utsätts för.

I Sverige vet knappt någon vem Ahmed Kabir Kishore är. När han kom till Littfest i Umeå, i mars 2023, riktades fokus på Joe Sacco, journalist och tecknare från USA.

När de båda satt i samma panel konstaterade Joe Sacco att hans upplevelser på inget vis kunde jämföras med det som Ahmed Kabir Kishore utsatts för. På frågan om också han var aktivist svarade han att han i sitt arbete alltid tar de svagas sida, de människor som utsätts för övergrepp.

Går det att som journalist i dag att inte ta ställning för pressfrihet, för skydd av journalister och deras möjligheter att arbeta? Självklart, svarar nog de flesta.

Nja, svarar jag. En av förra årets mer minnesvärda händelser under RSF Sveriges verksamhetsår var när jag kontaktades av en journalist på en av Sveriges största redaktioner, om jag kunde delta på en demonstration som hen organiserat.

Det var som tiden stod still. En journalist hörde av sig till oss, för att hen ville demonstrera för pressfrihet i Sverige. Det har troligen aldrig hänt i RSF Sveriges 29-åriga historia.

På morgongen därpå stod vi där, ett 15-tal journalister utanför riksdagen. Statsminister Ulf Kristersson undvek att svara på våra frågor. Arbetsmarknadsminister Johan Pehrson, tillika ordförande för Liberalerna, skyllde på den förra regeringen och Socialdemokraterna.

Anledningen till manifestationen var den nya lagen om utlandsspioneri. I det tysta hade lagen smugit sig igenom riksdagen och förbi riksdagsvalet och nu plötsligt stod det klart att den skulle röstas igenom, för att Liberalerna hade svängt från tidigare motstånd till stöd.

I och med att lagen antogs infördes 1 januari 2023 grundlagsändringar i svensk Tryckfrihetsförordning och Yttrandefrihetsgrundlag. Det är i dag inte längre lika självklart att ta emot och rapportera om uppgifter från visselblåsare om Sveriges mellanstatliga samarbeten.

Att det var journalister själva som samlat sig till demonstrationen, och inte vi på RSF som sammankallade, såg jag som ett sundhetstecken. Pressfriheten i Sverige är inte längre självklar.

Utöver lagen om utlandsspioneri, har en ny anti-terrorlagstiftning antagits som skapar ännu mer osäkerhet kring granskande journalisters arbetsmetoder. Förra året bötfölls en svensk journalist för att ha granskat förlisningen av passagerare M/S Estonia – en granskning som lett till att de statliga utredningarna återupptagits.

Mellan april 2022 och januari 2023 greps eller omhändertogs fem journalister av polis, fick sin utrusning beslagtagna och innehåll i kameror och minneskort genomsökta. Vid ett tillfälle i november 2022 stod polisen passiv och tittade på när journalister hotades helt öppet av högerextrema demonstranter.

Sverige hamnade 2022 på plats 3 av 180 i pressfrihetsindex. Situationen kan inte på långa vägar jämföras med Bangladesh, men jag är rätt säker på att anti-terrorpolisen som grep, torterade och fängslade Ahmed Kabir Kishore också sa att de bara gjorde sina jobb.

Press- och yttrandefrihet är inte längre en självklarhet ens i Sverige. Det är dags att fler blir aktivister i pressfrihetens tjänst. Det handlar i grunden om alla människors lika rätt till information. ■

FOTO: JENS SÖLVBORG

Erik Halkjaer
Ordförande, RSF Sverige

OM RSF

Tystade medier sätter inte bara allas rätt till oberoende nyhetsförmedling ur spel, utan också demokratin. Om det inte var för yttrande- och tryckfrihet, hur skulle vi då någonsin kunna kämpa för kvinnors rättigheter? Hur skulle vi kunna exponera korrupta politiker? Hur skulle vi kunna bevaka att ingen blir dömd på falska grunder? När strålkastarljuset faller på dem som torterar, svindlar eller missbrukar sin makt så ökar trycket. När allt syns går det inte att gömma sig. Då kan vi förändra världen.

Reportrar utan gränser har funnits i Sverige sedan 1994. Redan nio år tidigare, 1985, skapades den franska moderorganisationen, Reporters sans frontières, RSF. Idag har Reportrar utan gränser egna kontor i sju länder samt fristående sektioner i sex länder runt om i världen. Utöver detta har RSF korrespondenter i ca 130 länder. Med sin långa historia och globala nätverk är RSF en av de viktigaste aktörerna i världen för frågor kring yttrande- och pressfrihet.

ARTIKEL 19

Reportrar utan gränserns arbete tar sin utgångspunkt i artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Där kan man läsa: "Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser."

RSF INFORMERAR OCH AGERAR

Vår verksamhet syns och hörs både i Sverige och i övriga världen;

- Vi kämpar för enskilda journalister som hindras i sitt arbete. Flera av dem är fängslade på oklara grunder. De svenska medborgarna Gui Minhai och Dawit Isaak är två av dem.
- Tillsammans med vår internationella organisation tar vi fram ett årligt internationellt pressfrihetsindex.
- Vi producerar och skriver rapporter om aktuella ämnen.
- Vi bedriver också ett aktivt informationsarbete via sociala medier, seminarier och debattartiklar.
- Vi föreläser på skolor, högskolor och universitet.
- Varje år delar vi ut ett pressfrihetspris till en person eller organisation som utmärkt sig i sitt modiga arbete med att värna pressfriheten.
- Vi för dialog med och jobbar för att svenska politiker på alla nivåer försvarar pressfrihet.
- RSF driver sedan drygt 20 år projekt i Latinamerika som riktar sig mot journalister. Ett långvarigt samarbete med colombianska pressfrihetsorganisationen *Fundación para la Libertad de Prensa (FLIP)* i ett projekt som riktar sig mot Colombias journalister. Syftet är att höja kunskapen om problemen kring självcensur och att ta fram praktiska åtgärder för att motverka problemet.
- Vi bistår journalister som söker asyl i Sverige.

FOTO: Matilda Lann

Erik Halkjaer pratar vid en manifestation inför ändringen av Tryckfrihetsförordningen, som är en av våra grundlagar.

FÖRTROENDEVALDA 2022

Erik Halkjaer, ordförande och Jeanette Gustavsdotter, kulturminister framför kartan med RSF:s pressfrihetsindex 2022, under ett besök på Årsmötet 2022.

FÖRTROENDEVALDA OCH KANSLIPERSONAL UNDER VERKSAMHETSÅRET 2022

ORDFÖRANDE

Erik Halkjaer

VICE ORDFÖRANDE

Karin Elfving

KASSÖR

Ewa Rutqvist Holmstedter

ORDINARIE STYRELSELEDAMÖTER

Erik Larsson

Urban Hamid

Björn Tunbäck

Siri Hill

Clas Barkman

STYRELSESUPPLEANTER

Ewa Hedlund

Saeed Alnahhal

Ami Hedenborg

VERKSAMHETSLEDARE

Katarina Carlsson

PROJEKTLEDARE

Matilda Lann

Styrelsen har haft sju ordinarie möten under 2022, samt årsmöte som hölls den 9 maj. Före årsmötet bjöds samtliga medlemmar till samtal med dåvarande kulturminister Jeanette Gustavsdotter. Vid balansdagen hade föreningen sammanlagt 528 medlemmar.

PRESSFRIHETSINDEX 2022

2022 fyllde Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex 20 år. Aldrig tidigare har situationen i så många länder klassats som mycket allvarlig. Årets upplaga belyser de katastrofala effekterna av det nyhets- och informationskaos som följt i spåren av en alltmer globaliserad och oreglerad spridning av information på nätet. Det leder i sin tur till ökad räckvidd för desinformation och propaganda.

Den uppmärksamma läsaren ser att indexet delvis bytt färg. Länder med mycket bra situation är nu gröna, de med alarmerande situation är mörkröda.

Sverige rankas trea i världen men står inför stora utmaningar när det kommer till journalisters säkerhet. Årets index visar på en ökande polarisering som underblåser informationsklyftor såväl inom, som mellan länder.

– Pressfriheten och situationen för journalister i Sverige ligger relativt stadigt i topp, i jämförelse med resten av världen, men i och med årets index bryts pressfriheten också ner i fem olika kategorier och där framgår det att Sverige är näst bäst när det gäller mediernas ekonomiska förutsättningar, men står inför utmaningar när det kommer till diskriminering av journalister, men framför allt när det gäller journalisters säkerhet där Sverige ligger på plats 32

av 180. Det borde vara en varningsklocka för såväl regering och riksdag som rättsväsendet att öka takten i arbetet med att stärka skyddet för journalister.

Det sa Erik Halkjaer, ordförande för RSF Sverige när Indexet presenterades den 3 maj.

NYTT SÄTT ATT SAMMANSTÄLLA INDEXET

RSF har utvecklat en ny metodik för att sammanställa årets pressfrihetsindex. Den nya metoden definierar pressfrihet som ”möjligheten för journalister, som individer och som grupp, att välja ut, producera och sprida nyheter och information i allmänhetens intresse, oberoende av politisk, ekonomisk, juridisk och social inblandning och utan fysiska och psykologiska hot”. För att återspegla komplexiteten inom pressfriheten används fem nya indikatorer för att sammanställa indexet: den politiska kontexten, det rättsliga ramverket, den ekonomiska kontexten, den socio-kulturella kontexten och journalisters säkerhet.

Datainsamlingen för årets index avslutades i slutet av januari 2022, men förlängdes till och med mars 2022 för länderna Ryssland, Ukraina och Mali. ■

NEDSLAG I VERKSAMHET UNDER ÅRET

KRIGET I UKRAINA

Kriget i Ukraina påverkade RSF:s verksamhet hela 2022. Med avstamp i den ryska invasionen av Ukraina den 24 februari ställde RSF Sverige om en stor del av verksamheten under våren. Organisationens arbete med att stötta journalister i Ukraina blev en viktig och framträdande uppgift. Tack vare generösa bidrag kunde RSF Sverige mycket snabbt beställa efterfrågad skyddsutrustning till journalister i Ukraina. Samarbetet med mediehus i Sverige, som Bonnier News och SVT hjälpte till att snabbt nå fram. RSF:s svensktalande kollega i Polen var också till mycket stor hjälp med att få in beställt material i Ukraina.

Foto: Martin von Krogh

Urban Hamid från RSF:s styrelse åkte till Ukraina för att se att utrustningen kommit fram och för att prata med ukrainska journalister bland annat på RSF:s Presscenter i Lviv i västra Ukraina. Vad behöver de för stöd? Hur mår de? Hur kan vi på RSF hjälpa i framtiden?

Foto: Urban Hamid

RSF:s korrespondent i Polen, Dorothea Nygren var en viktig kugge när RSF beställde och levererade säkerhetsmaterial till Ukraina.

Sammanlagt 100 skyddsvästar, 65 skyddsglasögon och 3 satellittelefoner beställdes och levererades av RSF Sverige, till en kostnad av miljoner SEK.

I slutet av året kunde också utrustning för att säkra elförsörjning beställas och distribueras till 64 mediehus i Ukraina, i samarbete med RSF:s internationella kansli.

Allt möjliggjordes tack vare mycket snabbt och generöst stöd från företag, organisationer och privatpersoner.

Den 2 mars hölls en stor manifestation på Sergels torg, till stöd för Ukraina och mot kriget. Verksamhetsledare Katarina Carlsson talade. Ordförande Erik Halkjer har talat vid ytterligare sju manifestationer till stöd för Ukraina under 2022.

Bilden är från det tredje samtalet på Kulturhuset, den 17 mars. Moderator: Karin Elfving, vice ordförande RSF Sverige, Mats Olin, Näringslivets medieinstitut, Cilla Benkö, VD Sveriges Radio, Jesper Bengtsson, ordförande Svenska PEN och Christian Christensen, professor i journalistik vid Stockholms universitet. Knappt en månad efter att Ryssland startat den fullskaliga invasionen i Ukraina är glasobelisken i bakgrunden upplyst i Ukrainas färger, blått och gult.

SAMTAL KULTURHUSET OM PUBLIC SERVICE

RSF Sverige har genomfört panelsamtal om Public service i samarbete med Kulturhuset i Stockholm. Årets två samtal var en fortsättning på en serie samtal där vi belyste Public Service roll i ett demokratiskt samhälle och den press Public Service utsätts för. Samtalen tog upp frågor som vad som händer med Public Service när demokratin urholkas. Och vad som händer med demokratin när Public Service inte längre är fri att granska makten och rapportera vad som händer i samhället. I samtalen deltog så väl politiker som representanter från media och forskning.

INTERNATIONELLA DAGEN FÖR PRESSFRIHET

Den 3 maj, internationella pressfrihetsdagen, bjöd RSF Sverige in till frukost på Kulturhuset i Stockholm för presentation av index samt utdelning av Pressfrihetspriset. Den rapport om exiljournalister från Belarus som RSF Sverige presenterade i april uppmärksammades också på seminariet. Stolt mottagare av Pressfrihetspriset var Belarus Association of Journalist, BAJ. Aleh Aheyeu från BAJ mottog priset. Besöket och utdelningen av priset resulterade i cirka 25 publiceringar i nyhetsmedier, ett ministermöte, samt möte med flera civilsamhällesorganisationer. Aleh Aheyeu deltog också i ett seminarium som samarrangerades av FOJO, SJF, RSF Sverige, Utgivarna och Tidningsutgivarna.

Den dag som indexet presenteras brukar vara den dag då RSF Sverige får som mest uppmärksamhet i media och som mest besök på hemsidan. Pressfrihetskartan finns att ladda ner och kansliet får många samtal av så väl medier som intresserad allmänhet om pressfriheten i världen.

Aleh Aheyeu, BAJ och Erik Halkjaer, RSF Sverige träffade utrikesminister Ann Linde (S) för att prata om hur Sverige kan stötta journalister från Belarus som tvingas leva i exil.

Foto: SJF

Ulrika Hyllert, SJF och Erik Haljkaer, RSF Sverige, efter samtal med polisen kring händelserna med gripna journalister.

4 JOURNALISTER ARRESTERAS AV SVENSK POLIS

Under 2022 har polisen vid upprepade tillfällen arresterat journalister som bevakat miljö- och klimatmanifestationer. RSF Sverige har tillsammans med Svenska journalistförbundet, SJF, reagerat starkt på händelserna. Efter händelser under sommaren skickade RSF Sverige och SJF in en JK-anmälan mot polisens agerande. I anmälan skriver organisationerna sammanfattningsvis att polisens agerande är i strid med de principer som finns i tryckfrihetsförordningen om anskaffarfrihet, efterforskningsförbud och källskydd. Justitiekanslern valde sedan att inleda förundersökning om brott mot efterforskningsförbudet och tjänstefel.

LIVSTIDS FÄNGELSE EFTER MORD PÅ JOURNALISTER

I augusti sommaren 2021 påbörjades en rättegång i Stockholms Tingsrätt mot den iranske medborgaren Hamid Noury, som stod åtalad för folkrättsbrott. I juli 2022 föll domen – livstids fängelse för mord på bland annat journalister och författare. När någon är misstänkt för folkrättsbrott så kan de dömas i vilket land som helst. Det är därför som Hamid Noury har dömts i Sverige trots att han inte är svensk medborgare utan är medborgare i Iran.

RSF Sverige rapporterade från rättegången eftersom många av offren var journalister.

RSF:s internationella representant för Iran och Afghanistan deltog som vittne på rättegången, då han var släkting till flera av offren. Teckningen har ritats av Siam Nadri som själv vittnade under rättegången.

NY RÄTTEGÅNG KRING "ESTONIALAGEN"

I september föll domen i Göteborgs Tingsrätt, för andra gången. Journalisten Henrik Evertsson och vrakexperten Linus Andersson fälldes för brott mot den så kallade Estonialagen. De båda friades vid en tidigare rättegång, men grunderna för den friande domen ogillades av hovrätten. Därför skickades målet åter till Tingsrätten, som alltså meddelade fällande dom. Evertsson och Andersson döms båda till dagsböter.

Foto: Bendik Mondal

RSF Sverige har följt rättegångarna och vädjat till åklagaren och rätten att ta hänsyn till allmänhetens rätt till information. På bilden Henrik Evertsson och Urban Hamid från RSF.

SLAPP – MISSBRUK AV JURIDISKA METODER

Att missbruka juridiska metoder i syfte att skrämja journalister till tystnad kallas SLAPP, (Strategic Litigation Against Public Participation). RSF Sverige har under året stöttat de journalister som för tidningen Realtid granskade affärsmannen Svante Kumlin, bosatt i Monaco, och ett av hans företag Eco Energy World (EEW), som sedan blev stämda i domstol i London på 170 miljoner SEK.

RSF Sverige lyfte frågan om SLAPP på ett seminarium som samarrangerades av Europaparlamentets nätverk Tillsammans i Europa. Medverkande var Anneli Östlund, journalist på Realtid, Erik Halkjaer, ordförande RSF Sverige, Evin Incir, Europaparlamentariker (S), Filippa Avars Olsson, expert på kulturdepartementet. Moderator var Cecilia Garne.

Också Pressfrihetspodden uppmärksammade SLAPP-fallet på tidningen Realtid i ett avsnitt. ■

MANIFESTATIONER OCH LOBBYVERKSAMHET

RSF Sverige har under 2022 arrangerat 2 manifestationer och samarrangerat och deltagit vid många fler. För att nämna några: RSF Sveriges ordförande har talat vid ett flertal manifestationer mot kriget i Ukraina, bland annat två gånger utanför Rysslands ambasad. Tillika har Erik Halkjaer talat vid stöddemonstration för Gui Minhai utanför Kinas ambassad 17 oktober.

Verksamhetsledare Katarina Carlsson talade på Sergels Torg den 3 mars, en dryg vecka efter att Ryssland inlett invasionen.

I samband med att kommissionen som granskat UD:s hantering av Gui Minhai och Dawit Isaak släppte sin rapport manifesterade vi på Gustav Adolfs Torg, Stockholm, utanför Utrikesdepartementet, UD.

RSF Sverige gav också de turkiska exiljournalisterna sitt stöd vid en manifestation på Mynttorget i Stockholm.

I november, inför omröstningen av ändringen av Tryckfrihetsförordningen deltog RSF Sverige på en manifestation. Erik Halkjaer talade. RSF Sverige skrev också en

Erik Halkjaer försöker få till ett samtal med riksdagsledamöter som är på väg till jobbet inför omröstningen av grundlagen. RSF Sverige vädjar till politikerna att adjungera omröstningen och överväga andra sätt än grundlagsändringar för att stärka lagen.

Tack alla som kom till manifestationen när vi uppmärksammade situationen för journalister, författare och publicister i Iran.

uppmärksammat debattartikel i samband med omröstningen. "Låt inte Erdogan få styra svensk mediarapportering."

I december arrangerade RSF Sverige, tillsammans med flera andra organisationer, också en välbesökt manifestation på Norrmalms torg till stöd för fängslade journalister i Iran. Manifestationen hölls tre månader efter att 22-åriga Mahsa Jina Amini avled efter att ha blivit gripen av moralpolisen i Iran. Det ledde till den största protestvägen som skakat Iran på flera år. Det ledde också till att journalister, som bevakat demonstrationerna, greps. I mitten av december satt 48 journalister fängslade i Iran. Bland de många talarna återfanns bland annat utrikesminister Tobias Billström, kulturminister Parisa Liljestrand och iranska journalister och författare i exil.

Sami Al Ansi och Ayleen Unal berättade om hur det är att vara verksam journalist i Jemen respektive Turkiet.

MR-DAGARNA

Journalistik till varje pris? Det var rubriken på det seminarium RSF arrangerade på MR-dagarna i Örebro i december. Tillsammans med gästerna Aylin Unal och Sami Alansi gav Erik Halkjaer en överblick över journalisters verklighet i Sverige och runt om i världen. Vi fick höra om ett yrke som kan vara mycket farligt. I länder med krig och auktoritära regimer hamnar journalister i fängelser eller till och med dödas. Flera av dessa journalister, som inte längre kan arbeta i sitt hemland, söker sig till Sverige för att fortsätta kampen för det fria ordet.

MEDVERKAN I TV, RADIO OCH TRYCKT PRESS

RSF Sverige har regelbundet medverkat i medier under året. Särskilt under våren, i början av kriget, var efterfrågan stor kring frågor om journalisters säkerhet och desinformation. Intresset för RSF Sveriges kunskaper kring frågor om press- och yttrandefrihet runt om i världen har ökat och medier hänvisar ofta till RSF:s pressfrihetsindex.

RSF Sverige har också skrivit ett antal debattartiklar med fokus på Dawit Isaak och Gui Minhais frigivning samt på den grundlagsändring som röstades igenom under året.

EUROPEISK MEDIELAG

EU-kommissionens förslag till europeisk medielag, EMFA, som ska skydda mediernas mångfald och oberoende, lades fram i september. Det bygger på RSF:s rekommendationer om att stärka pressfriheten i EU och som presenterades inför valet till Europaparlamentet. I november gästade Věra Jourová, vice ordförande i EU-kommissionen med ansvar för bland annat rättsliga frågor, Europahuset och presenterade förslaget till den nya medielagen för branschfolk och en intresserad allmänhet. Efter presentationen höll Věra Jourová ett möte med företrädare för media där hon gick igenom detaljerna i förslaget och efterlyste reaktioner från medierepresentanter. RSF Sveriges ordförande Erik Halkjaer och en ledamot av styrelsen deltog i mötet med EU-kommissionären.

I samband med Věra Jourovas besök arrangerade RSF Sverige ett seminarium i Europahuset.

Věra Jourová var i Stockholm och presenterade förslaget till den nya europeiska medielagen EMFA.

Varannan journalist som dödas i världen dödas i Latinamerika. Många har övervakats av digitala spionverktyg och hotats av troll-arméer på sociala medier. Alberto Escorias, journalist från Mexiko i samtal med Erik Halkjaer om den krympande pressfriheten.

BOKMÄSSAN – SEMINARIER, SAMTAL OCH MONTERPRAT

På Bokmässan i Göteborg hade RSF Sverige en liten monter tillsammans med tidskriften Sydasien på Globala Torget. Montern och vår karta över Pressfrihetsindex blev en naturlig samlingsplats för diskussioner kring pressfrihet i världen. RSF Sverige höll ett flertal seminarier på

Yttrandefrihetstorget och på Globala torget: *Att vara ofrivillig krigsreporter i sitt eget land, Belarus – hur går det för de journalister som lever i exil? Krympande pressfrihet i Syd- och Latinamerika, Att granska klimatet.* ■

Regeringens vägval för Dawit och Gui, var temat för ett av föredragen arrangerade av Globala torget. Medverkare gör Jesper Bengtsson, Martin Kaunitz, Björn Tunbäck och Erik Halkjaer.

Siri Hill, rapportskrivare till Rapporten Belarus journalister i exil. Här framför RSF:s skylt som uppmärksammar Dawit Isaak som sitter fängslad i Eritrea sedan 2001. Siri höll också i en programpunkt om Belarusiska journalister i exil.

PROJEKT OCH RAPPORTER

RSF-S ARBETE I LATINAMERIKA

År 2022 var det dödligaste året på 30 år för journalister i Latinamerika. Mer än i någon annan region i världen. RSF Sverige har arbetat med projekt i Latinamerika i mer än 20 år. Att arbeta långsiktigt är resurskrävande men viktigt för att nå resultat, det visar inte minst RSF Sveriges projekt i Latinamerika.

Tillsammans med vår partnerorganisation Fundación para la libertad de Prensa (FLIP) och hotade journalister och projektdeltagare från El Salvador, Honduras, Nicaragua Ecuador, Bolivia och Colombia har vi träffats och diskuterat utmaningar för oberoende journalistik och journalisters säkerhet.

Med nätverk för journalister motverkas själv censur, hat och hot mot journalister dokumenteras och stöd ges för att kunna driva rättsprocesser. Det projekt som började med att bygga upp en organisation, FLIP i Colombia har nu byggts ut och omfattar också organisationer i El Salvador, Honduras, Nicaragua, Ecuador och Bolivia. 2020–2021 satte både Covid-19 och politiska oroligheter i Colombia käppar i hjulet för verksamheten. Under 2022 kunde projektet ta fart igen och två regionala nätverksträffar kunde arrangeras i Costa Rica och Colombia. Även en organisation från Bolivia anslöt till projektet. På lång sikt har målet varit att stärka lokala organisationer i länderna så att de på samma sätt som RSF:s partnerorganisation FLIP i Colombia kan bistå och stötta journalister som utsätts för hat, hot eller våld, och även påverka politiken i länderna för att protestera mot och förbygga övergrepp.

Detta projekt, som stöttats ekonomiskt av ForumCiv avslutades i december 2022. Men tack vare finansiering från SIDA och ForumCivs regionkontor i Latinamerika lever verksamheten kvar ytterligare i minst tre år.

NY KOLLEGA

För andra året i rad har RSF Sverige varit medarrangör till utbildningen Ny kollega som vänder sig till personer som har en journalistisk arbetslivserfarenhet och/eller utbildning utanför Sverige och som vill bli verksamma i den svenska mediebranschen. Bakom projektet står Medieinstitutet Fojo, SVT, Reportrar utan gränser och Bonnier

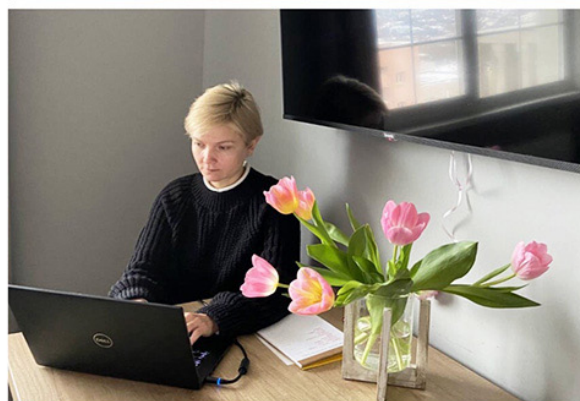
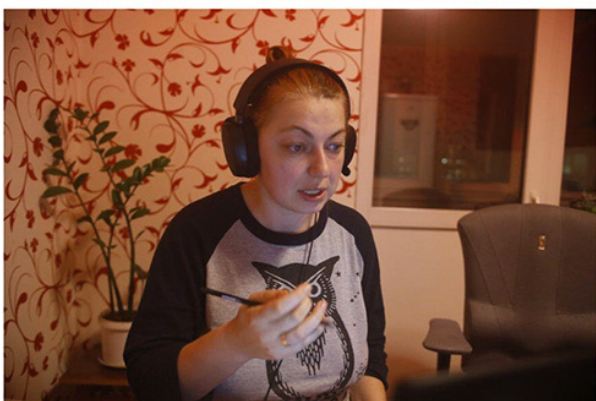
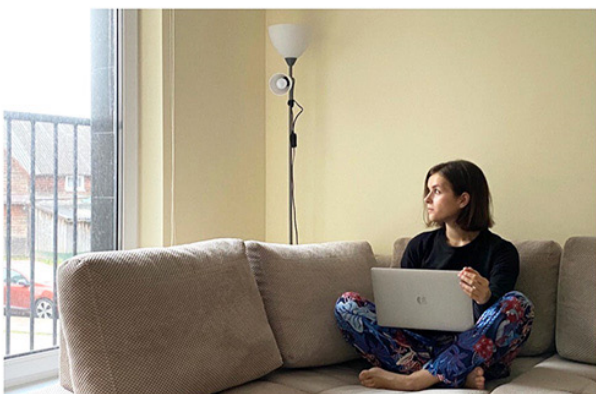
I december avslutades den teoretiska delen av utbildningen i Ny Kollega med föreläsning och mingel med middag i Solidaritetshuset i Stockholm, där RSF Sverige har sitt kansli.

News. Syftet är att hitta och integrera ny kompetens. I utbildningen får deltagarna kunskap om bland annat svensk pressetik, arbetssätt och nyhetsvärdering samt samhälls- och språkkunskaper. Utbildningen ger möjlighet till 20 veckors praktik på SVT eller Bonnier News.

Flera journalister från Ny kollega deltar i våra skolföreläsningar, se nedan.

FÖRELÄSNINGAR I SKOLOR

Att föreläsa om press- och yttrandefrihetens roll i en demokrati har kommit att bli ett viktigt uppdrag för RSF Sverige. Under 2022 har vi med råge nått målen om antal elever för de informationsprojekt som finansierats av ForumCiv och FBA. Trots neddragna resurser under året har cirka 2 150 elever träffat föreläsare från RSF tillsammans med en exiljournalist. De exiljournalister vi samarbetar med har vi knutit kontakt med i vårt projekt Ny Kollega.

Kollage från rapporten/RSF

NY RAPPORT: BELARUS JOURNALISTER I EXIL

RAPPORT BELARUS JOURNALISTER I EXIL

Hur går det för de journalister som tvingas arbeta i exil? Hur mår de och hur kan vi ge journalisterna stöd? Det var några av frågeställningarna i rapporten Belarus journalister i exil. Den webb-baserade rapporten publicerades på svenska och engelska och fick spridning via reportrarutan-granser.se, rsf.org och baj.by

Rapporten spreds också digitalt av RSF:s internationella kansli.

Den har dessutom legat till grund för ett flertal seminarier och samtal under året.

Projektet finansieras av Sätilla Foundation.

RAPPORT MILJÖJOURNALISTIK I BARENTSREGIONEN

Sedan 2020 driver RSF Sverige ett projekt med fokus på miljöjournalisters villkor och möjligheter i Barentsregionen. I projektet ingår så väl utbildningar som en rapport. En digital föreläsning kring miljöjournalisters förutsättningar har genomförts och en rapport med tillhörande film har producerats under året.

Projektet har dragit ut på tiden då det blivit allt svårare för journalister i Ryssland att verka oberoende. Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har det blivit omöjligt för oss att nå ryska journalister i Ryssland. En digital utbildning kommer att genomföras våren 2023.

Rapporten lanserades på GRÄV-seminariet i Luleå i juni.

Projektet finansieras av Svea Green Foundation.

PRESSFRIHETSPODDEN

Med finansiering av *Union to Union* har RSF Sverige producerat 7 avsnitt av Pressfrihetspodden under 2022. Podden tar upp aktuella ämnen som berör press- och yttrandefrihet och knyter an till övriga aktiviteter inom RSF Sverige.

FILMER

För att öka räckvidden och nå ut till nya målgrupper har RSF Sverige producerat ett antal filmer med fokus på Pressfrihetsindex. En längre som visas i samband med föreläsningar och skolbesök, och fyra korta filmer som publicerats i sociala medier. Filmen finns att ladda ner från Youtube och reportrarutangranser.se. Den produceras med stöd av FBA.

RSF SVERIGE I SAMARBETE MED RSF INTERNATIONELLT

RSF Sverige arbetar i tätt samarbete med internationella sekretariatet i Paris samt med RSF:s övriga sektioner, kontor och korrespondenter runt om i världen. Det gör vi för att på bästa vis stötta journalister och sprida kunskap kring journalistikens villkor.

RSF har översatt och spridit ett antal rapporter under året, som RSF Sverige uppmärksammat. I samband med OS i Kina i februari publicerades *The great leap backwards of journalism in China*. Rapporten publicerades på 10 språk. Kina är världens största fängelse för journalister, författare och människorättsaktivister. En av dem är svenska medborgaren Gui Minhai.

RSF har sedan starten av kriget i Ukraina dokumenterat och rapporterat om antal skadade och dödade journalister. RSF har lämnat in sju anmälningar om krigsförbrytelser till Internationella brottmålsdomstolen och Ukrainas åklagare för totalt 44 våldshandlingar och övergrepp som involverar mer än 100 journalister och 11 radio- och TV-torn i Ukraina. Dessa brott bekräftar att de ryska väpnade styrkorna för ett fullskaligt krig mot nyheter och information.

Under året publicerade RSF också *Rekommendationer för bättre skydd av hotade journalister i Latinamerikas farligaste länder*, en rapport om det svåra medieklimatet i Egypten och rekommendationer för att råda bot på informationskaos i sociala medier.

RSF:S VERKSAMHET SYNS OCH HÖRS

RSF SVERIGE FICK 3 UTMÄRKELSER UNDER ÅRET

RSF Sverige har under 2022 mottagit två stipendier; till Kurt Perssons minne och till Magdalena Ribbings minne samt fått diplom från FN-förbundet i Stockholm.

Reportrar utan gränser känner sig hedrade och tackar igen för utmärkelserna.

GULDÄGG OCH EURO-PRIS

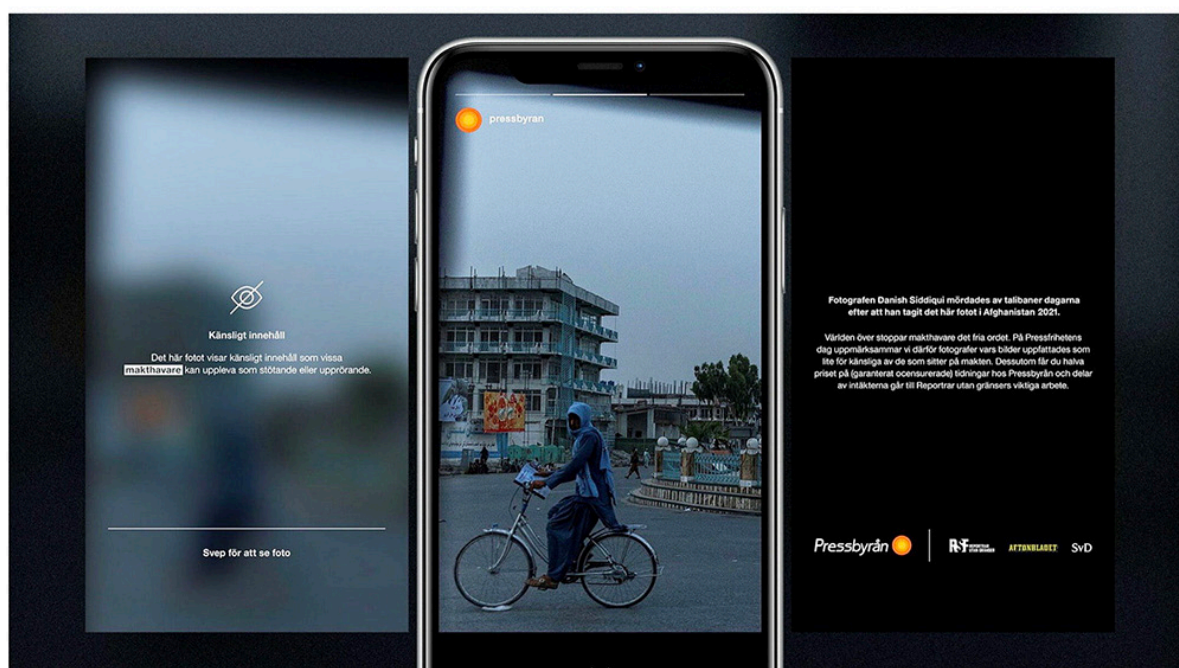
RSF Sverige har ett mångårigt samarbete med reklambyrån Åkestam Holst, som under året tog fram flera uppmärksammade kampanjer, däribland *Death Sentence*. Kampanjen visar de sista meningarna som ett antal nu mördade journalister publicerat. Författare till de uppmärksammade texterna är bland andra Anna Pulitkovskaja, Jamal Khassogi och Jan Kuchiak.

På pressfrihetens dag tog Åkestam Holst fram kampanjen *Känsligt innehåll*, en digital kampanj för att uppmärksamma hur vissa makthavare i världen censurerar journalistiskt innehåll och hotar, trakasserar och till och med mördar journalister.

Genom att lyfta bilder som kanske inte är känsliga vid första anblick – men som uppenbarligen är det för makthavarna som stoppat fotografierna bakom – skapade vi uppmärksamhet kring press- och yttrandefrihet.

Året avslutades med två kampanjer; *Skadlig journalistik* publicerades i samband med årssammanställningen av antalet fängslade, kidnappade och dödade journalister och året avslutades sedan med *Spion-kampanjen*. Den ville uppmärksamma grundlagsändringen av Tryckfrihetsförordningen. Lagändringen gick under namnet ”spionlagen”.

Åkestam har också mottagit 4 guld i tävlingen Eurobest för kampanjen *Death sentence*.

Journalistik kan leda till plötslig död, fängelse och tortyr. Läs RSF:s dystra rapport om antalet döda, fängslade och kidnappade journalister 2022 på reportrarutangranser.se.

TACK ALLA STORA OCH SMÅ GIVARE!

2022 har varit ett svårt år för pressfriheten, men RSF Sverige har mötts av stor generositet från så väl "gamla" som nya givare och samarbetspartners. Företag, organisationer och privatpersoner har hjälpt oss nå ut brett både i Sverige och utomlands. Vår tacksamhet till ert stöd är enorm.

Vi kan inte nämna alla givare och samarbetspartners, men här är ett brett axplock:

RSF:s medlemmar, Anderstiftelsen, Svea Green Foundation, Stiftelsen Natur & Kultur, Bonnier News, Pressbyrå/Reitan, Åkestam Holst, Stampen Local Media, Sättila Foundation, Veckorevyn, Torgny Segerstedts stiftelse, Henrysson Åkerlund AB, Sydsvenskan, Readly, Elsa och Harry Gabrielsson stiftelse, Närkes Kulturbryggeri, Alma Arkitekter, Arkitektkopia, IF Skadeförsäkring, Kulturföreningen Fria, Pricerunner international,

HR Expert Kristoffer Palm, Frilansklubben Värmland, Översteskärs Affärs AB, Sawubona IT, Skånes Journalistförening, Norra Skånes Journalistförening, Sölvesborg Mjällby Sparbank, Supportrarnas matchprogram, Tidningen Hem och hyra, Tidningen Vi, Time Danowsky Advokatbyrå, Svenska fotografers förbund, Frilans Riks, Brodda Stuteri, Catena, Västerbottens-Kuriren, Nexstate AB, Berghs School of communication, Academic work solutions, Helsingborgs Dagblad, Magnusson mäklari, Norrköpings tidningar, Visit Fjällen, Dala Energi, WCAG Networks Sweden AB, Cloudberry Communications, Gota Media, Oh my interactive AB, Sveriges Tidskrifter, Yours kommunikationsbyrå i Luleå, Barometerns journalistklubb, Intresseföreningen FOOJ, A Nilsson Software consulting, Fotograf Simon Eliasson AB, B3 consulting group, Bequoted.

Only known as a... nante. Not the only Italian with links to the mafia. W... he business interests of m... together in

A death
A nine word sentence.

This is the Slovak journalist Ján Kuciak's final story. He was shot dead in the evening of February 21, 2018. Support the fight for the free word at reportrarutanranser.se

RSF REPORTRAR UTAN GRÄNSER

Den 21 februari 2018 sköts Ján Kuciak ihjäl i sitt hem. En nio ord lång mening blev hans dödsdom. Tack Åkestam Holst för ännu en viktig och framgångsrik kampanj.

OMSLAGSBILDEN:

Utan journalister ingen journalistik. Utan journalistik ingen demokrati.

RSF Sverige har sedan mer än 20 år projekt i Latinamerika tillsammans med FLIP. Kassen på bilden är från ett avslutningsmöte som hölls under hösten 2022. Projektet har fokuserat på att bygga nätverk för journalister och på så vis motverka självensur. Hat och hot mot journalister dokumenteras och stöd ges för att kunna driva rättsprocesser. Under senaste åren har projektet utvidgats från Colombia till El Salvador, Honduras, Nicaragua, Ecuador och Bolivia. Tack vare finansiering från SIDA och FormCivs regionkontor i Latinamerika kan RSF Sverige fortsätta ge stöd till pressfrihetsorganisationer i Latinamerika.

FOTO: Katarina Carlsson (och alla övriga bilder där inget annat anges)

KONTAKTA OSS

POSTADRESS OCH BESÖKSADRESS

Reportrar utan gränser
(RSF Sverige)
Solidaritetshuset
Postfack 27
Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm

TELEFON KANSLI

072-308 05 23

TELEFON ORDFÖRANDE

073-332 24 63

E-POST

reportrarutangranser@rsf.org

VARA KANALER

www.reportrarutangranser.se
Twitter: @RSF_RUG
Facebook och Insta: rsfsverige

POSTGIRO

90 04 49-0

BANKGIRO

5567-3818

SWISH

123 900 44 90

